

Kuva: Petri Ahlroth

Luonnehdinta

Pyöriäinen on pyöriäisten heimoon kuuluva hammasvalas. Sen pituus on noin 1,8 m ja paino noin 50 kg. Pyöriäinen on muodoltaan pyöreähkö, sillä on pieni pää ja siltä puuttuu delfiineille tunnusomainen kuono. Selkäosan väritys vaihtelee tummanharmaasta mustansiniseen, kyljet vaaleamman harmaat ja mahapuoli valkea. Selkäevä on matala ja kolmiomainen, takareunaltaan hieman kovera. Pyöriäisen ravintoon kuuluu lähinnä pikkukaloja, etenkin sillejä ja kilohaileja.

Elinympäristö ja levinneisyys

Pyöriäisen elinpiiriä ovat Pohjoinen Tyynimeri, Mustameri ja Pohjois-Atlanti. Pyöriäinen on ainoa valas, joka elää pysyvästi myös Itämeressä, erityisesti sen eteläosissa. Se elää sekä merivedessä että murtovedessä matalilla merialuilla yleensä rannikon lähellä, jokisuissa ja jopa isommissa joissa.

Nykytila ja uhkatekijät

Pyöriäinen on kuulunut Suomen rannikkolajistoon ainakin 7000 vuotta, mutta yksilömäärä on vähentynyt 1900-luvulta lähtien. Vielä 1900-luvun alkupuolella pyöriäinen lisääntyi ainakin satunnaisesti Suomenkin aluevesillä ja kalanpyydyksiin saattoi kuolla vuosittain toistakymmentä yksilöä. Etenkin 1940-luvulla ankarat pakkas- ja jäätalvet yhdistettynä erilaisiin ihmistoimintoihin romahduttivat kantaa eikä se ole palautunut ennalleen. Viimeinen poikashavainto Suomen aluevesiltä tehtiin vuonna 1938. Suomessa ei todennäköisesti ole ollut lisääntyviä yksilöitä enää sotien jälkeen. Kuitenkin

vuosittain Suomenkin aluevesillä tavataan muualta tulleita pyöriäisiä.

Pyöriäistä uhkaa muun muassa ravinnon väheneminen, veneilyn lisääntyminen sekä menehtymien kalanpyydyksiin. Pyöriäinen kärsii myös ympäristömyrkyistä kuten PCB:stä.

Hoitosuositukset

Pyöriäisten esiintymistä on seurattava sekä tulisi keksiä keinoja, jolla voitaisiin välttää pyöriäisten jääminen pyydyksiin ja muutenkin turvata suotuisat elinolosuhteet.

Lähteet

- Ympäristöministeriön pyöriäistyöryhmä 2006. Pyöriäinen Suomessa – Ehdotus toimenpiteistä pyöriäisen suojelemiseksi. Suomen ympäristö 40/2006. Ympäristöministeriö, Helsinki. 62 s.
- Itämeriportaali 2010. Itämeriportaalin pyöriäissivut. [Viitattu 1.7.2010.] www.itameriportaali.fi/fi/pyoriainen/.